

HOTĂRÂREA CURȚII (A DOUA CAMERĂ)
DIN 10 IUNIE 1982¹

Nicholas William, Lord Bethell,
împotriva Comisiei Comunităților Europene

„Concurență – Transporturi aeriene”

Cauza 246/81

În cauza 246/81,

NICHOLAS WILLIAM, LORD BETHELL, membru al Parlamentului European, membru al Camerei Lorzilor („House of Lords”), reprezentat de domnul Ian S. Forrester, avocat în baroul Scoției și de domnul Mario Siragusa, avocat în baroul din Roma, consiliați de dra Gloria Hooper, de la biroul Taylor & Humbert, Solicitors, cu domiciliul ales în Luxemburg, la cabinetul lui Jean-Claude Wolter, 2, rue Goethe,

reclamant,

susținut de

REGATUL UNIT AL MARIİ BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD, reprezentat de domnul W. H. Godwin, Principal Assistant Treasury Solicitor, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg la sediul Ambasadei Regatului Unit,

intervenient,

împotriva

COMISIEI COMUNITĂȚILOR EUROPENE, reprezentată de consilierul său juridic, domnul Bastiaan van der Esch, în calitate de agent, asistat de domnul Pieter Jan Kuyper, membru al serviciului juridic, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul domnului Oreste Montalto, membru al serviciului juridic, clădirea Jean Monnet, Kirchberg,

pârâtă,

susținută de companiile aeriene:

AER LINGUS LIMITED (AER LINGUS), Dublin,
COMPAGNIE NATIONALE AIR FRANCE (AIR FRANCE), Paris,
LINEE AEREE ITALIANE SpA (ALITALIA), Roma,
BRITISH AIRWAYS LIMITED (BRITISH AIRWAYS), Hounslow,
BRITISH CALEDONIAN AIRWAYS LIMITED (BRITISH CALEDONIAN), Crawley,
KONINKLIJKE LUCHTVAART MAATSCHAPPIJ NV (KLM), Amstelveen,

¹ Limba de procedură: engleza

DEUTSCHE LUFTHANSA AG (LUFTHANSA), Köln,
OLYMPIC AIRWAYS, Atena,
SOCIETE ANONYME BELGE D'EXPLOITATION DE LA NAVIGATION
AÉRIENNE (SABENA), Bruxelles, și
SCANDINAVIAN AIRWAYS SYSTEM (SAS), Stockholm,

reprezentate de domnul Eduard Marissens, avocat în baroul Bruxelles, având sediul ales în Luxemburg la biroul domnului Lambert H. Dupong, 14a, rue des Bains,

interveniente,

având ca obiect, în stadiul preliminar al procedurii, admisibilitatea acțiunii introduse de Lord Bethell împotriva Comisiei în constatarea abținerii de a acționa în ceea ce privește stabilirea de către companiile aeriene a tarifelor pentru transportul aerian de pasageri pe cursele regulate în interiorul Comunității,

CURTEA (a doua cameră),

compusă din domnii O. Due, președinte de cameră, P. Pescatore și A. Chloros, judecători,

avocat general: Sir Gordon Slynn

grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Prin cererea depusă la grefa Curții la 10 septembrie 1981, Lord Bethell a introdus, în temeiul articolului 175 al treilea paragraf din Tratatul CEE, o acțiune în constatarea faptului că, încălcând tratatul, Comisia s-a abținut să adopte, după cum i s-a solicitat de către reclamant prin scrisoarea din 13 mai 1981, măsuri împotriva unei concertări între companiile aeriene europene în ceea ce privește tarifele în domeniul transportului de pasageri.

2 În subsidiar, reclamantul solicită Curții, în temeiul articolului 173 al doilea paragraf, să anuleze comunicarea din 17 iulie 1981, care constituie răspunsul la scrisoarea sa din 13 mai 1981, prin care Comisia a refuzat să acționeze în sensul dorit de acesta.

Cu privire la antecedentele litigiului

3 Din dosar rezultă că Lord Bethell, membru al Parlamentului European, membru al Camerei Lorzilor, președintele al unei asociații denumite „Freedom of the Skies Campaign”, a declanșat cu ceva timp în urmă o acțiune împotriva unei înțelegeri care, în opinia sa, ar exista între transportatorii aeriene care desfășoară curse regulate cu privire la tarifarea transportului de pasageri în Europa.

4 Într-o scrisoare adresată Comisiei la 13 mai 1981, după prezentarea în ansamblu a problemei, reclamantul s-a plâns de faptul că nu a fost luată de către Comisie nicio măsură pentru a pune capăt acestei situații și a solicitat „Comisiei să înceapă prin a-și asuma obligația pe care ar fi trebuit să și-o asume în trecut și să anunțe că va acționa în temeiul articolului 89 (din Tratatul CEE), și să înceapă să facă acest lucru solicitând informații și explicații din partea transportatorilor aerieni”. În concluzie, Lord Bethell avertiza Comisia cu privire la intenția sa de a sesiza Curtea în temeiul articolelor 173 sau 175 din tratat în cazul în care considera că nu i-au fost îndeplinite solicitările.

5 Prin scrisoarea din 17 iulie 1981, directorul general pentru concurență a explicat reclamantului poziția Comisiei cu privire la problema ridicată prin scrisoarea sa din 13 mai 1981, în măsura în care aceasta se referea la stabilirea tarifelor aeriene. Acesta a indicat cu privire la subiect că un studiu recent, realizat de Comisie în colaborare cu experți guvernamentali, a arătat că, în majoritatea cazurilor, stabilirea tarifelor aeriene a reprezentat, la ultima analiză, responsabilitatea exclusivă statelor membre și că, prin urmare, nu era necesar, în principiu, să fie examinată activitatea companiilor aeriene, în temeiul articolului 85. Cu toate acestea, având în vedere raporturile speciale existente între state și companii, Comisia și-a declarat intenția de a continua examinarea acestei chestiuni din perspectiva articolelor 5 și 90 din tratat, coroborate cu articolul 86, având în vedere faptul că majoritatea liniilor aeriene care au curse regulate se află într-o poziție dominantă în cadrul pieței comune. După ce a subliniat dificultatea și complexitatea unei analize în scopul de a stabili caracterul eventual abuziv al tarifelor de transport, directorul general l-a informat pe reclamant în legătură cu intențiile Comisiei în ceea ce privește acțiunea sa viitoare: transmiterea către Consiliu a unui raport asupra investigațiilor efectuate până în prezent; comunicarea către statele membre, atrăgându-le atenția asupra faptului că tarifele aeriene nu pot fi stabilite la niveluri abuzive, incompatibile cu articolul 86; adresarea unei comunicări către companii în temeiul articolului 89 din tratat și solicitarea unor detalii complete din partea acestora cu privire la diferitele modalități de transporturi aeriene; prezentarea către Consiliu a unei propuneri de directivă privind tarifele de transport aerian și a unei propuneri de regulament care să aibă ca obiect aplicarea articolelor 85 și 86 din tratat transporturilor aeriene, complementar Regulamentului nr. 17/62.

6 Nefiind mulțumit de acest răspuns, Lord Bethell a introdus la 10 septembrie 1981 o acțiune întemeiată, alternativ, astfel cum se menționează mai sus, pe articolele 175 și 173 din tratat.

7 Prin cererea din 17 noiembrie 1981, prezentată în temeiul articolului 91 din regulamentul de procedură, Comisia a ridicat o excepție de inadmisibilitate și a solicitat Curții să statueze cu privire la acest subiect fără a declanșa dezbaterile pe fond.

8 Guvernul Regatului Unit și un grup de transportatori aerieni, incluzând principalele companii aeriene europene, au solicitat să intervină în proces. Guvernul Regatului Unit a declarat că dorește să intervină în sprijinul concluziilor formulate de Lord Bethell având ca scop anularea comunicării Comisiei din 17 iulie 1981, în măsura în care aceasta a declarat că nu este necesară aplicarea articolului 85 pentru a stabili tarifele aeriene. Pe de

altă parte, companiile aeriene au solicitat să intervină în sprijinul concluziilor formulate de Comisie.

9 Acceptând cererea Comisiei, Curtea a hotărât să examineze cu titlu preliminar excepția de inadmisibilitate. În urma acestei hotărâri, prin Ordonanța din 17 februarie 1982, Curtea a trimis cauza în fața celei de a doua camere, pentru a se decide cu privire la admisibilitatea acțiunii.

10 Prin ordonanțele emise la aceeași dată, Curtea a admis intervenția Guvernului Regatului Unit și a companiilor aeriene. Numai acestea din urmă s-au pronunțat, în cursul procedurii orale, cu privire la problema admisibilității.

Cu privire problema admisibilității

În conformitate cu articolul 173 al doilea paragraf, orice persoană fizică sau juridică poate formula, în condițiile stabilite la același articol, o acțiune „împotriva deciziilor al căror destinatar este și împotriva deciziilor care, deși luate sub aparența unui regulament sau a unei decizii adresate unei alte persoane, o privesc în mod direct și individual”.

12 În conformitate cu articolul 175 al treilea paragraf, orice persoană fizică sau juridică poate sesiza Curtea în condițiile indicate la același articol cu o plângere împotriva unei instituții care „a omis să îi adreseze un act, altul decât o recomandare sau un aviz”.

13 Din dispozițiile citate reiese că, pentru ca acțiunea să fie admisibilă, reclamantul trebuie să fie în măsură să stabilească fie că este destinatarul unui act al Comisiei care produce în ceea ce îl privește efecte juridice determinate, susceptibile de a fi anulate, fie că, după ce a fost pusă în întârziere în mod corespunzător, în conformitate cu articolul 175 al doilea paragraf, Comisia a omis să adopte în privința acestuia un act asupra căruia reclamantul putea emite legal pretenții, în temeiul normelor de drept comunitar.

14 În răspunsul la o întrebare a Curții, reclamantul a precizat că actul la care acesta se consideră îndreptățit ar fi „o reacție sau un răspuns adecvat la plângerea sa, prin care să se specifice dacă va exista sau nu o acțiune a Comisiei, iar în cazul în care aceasta nu va acționa, să se indice motivele”. Alternativ, reclamantul consideră că scrisoarea care i-a fost adresată la 17 iulie 1981 de către directorul general pentru concurență trebuie calificată ca un act împotriva căruia se poate declanșa o acțiune în sensul articolului 173 al doilea paragraf.

15 Problema primordială care trebuie rezolvată în acest caz este aceea de a ști dacă, în temeiul normelor de drept comunitar, Comisia avea dreptul și obligația de a adopta în privința reclamantului o decizie, în sensul celor solicitate de acesta din urmă prin scrisoarea din 13 mai 1981. Rezultă din conținutul acestei scrisori și din explicațiile furnizate în cursul judecății că reclamantul solicită Comisiei să inițieze o investigație în privința companiilor aeriene în domeniul stabilirii tarifelor de transport aerian, în vederea eventualei aplicări în cazul acestora a dispozițiilor din tratat în materie de concurență.

16 Prin urmare, reclamantul solicită Comisiei să nu adopte o decizie în privința sa, ci să inițieze o procedură de investigație cu privire la terți și să adopte decizii în privința acestora. Fără îndoială, în dubla sa calitate de utilizator al transportului aerian și de coordonator al unei organizații de utilizatori ai acelorași servicii, reclamantul este interesat indirect, cum ar putea fi și alți utilizatori, de o astfel de acțiune și de rezultatul eventual al acesteia, însă acesta nu se află, totuși, în poziția juridică precisă a destinatarului efectiv al unui act care ar putea fi anulat, în sensul articolului 173 paragraful al doilea, nici în cea a destinatarului potențial al unui act juridic pe care Comisia ar fi obligată să îl adopte în privința acestuia, ca în ipoteza de la articolul 175 al treilea paragraf.

17 Din considerentele precedente rezultă că acțiunea este inadmisibilă, atât din punctul de vedere al articolului 175, cât și din punctul de vedere al articolului 173.

Cu privire la cheltuielile de judecată

18 În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată, în cazul în care s-a solicitat acest lucru.

19 Întrucât reclamantul a căzut în pretenții, acesta trebuie obligat la plata cheltuielilor de judecată.

20 Întrucât doar Comisia a prezentat concluzii în acest sens, plata cheltuielilor de judecată trebuie să se limiteze la cheltuielile efectuate de către Comisie.

Pentru aceste motive,

CURTEA (a doua cameră),

declară și hotărăște:

1) Acțiunea este respinsă ca inadmisibilă.

2) Obligă reclamantul la plata cheltuielilor efectuate de către Comisie. Intervenientele își vor suporta propriile cheltuieli de judecată.

Due

Pescatore

Chloros

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 10 iunie 1982.

Grefier
prin ordin
H. A. Rühl
administrator principal

Președintele celei de-a doua camere
O. Due